

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

7. rujna 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Priznavanje i izvršenje u jednoj državi članici sudskih odluka koje potječu iz druge države članice – Članak 34. – Razlozi za odbijanje – Povreda javnog poretka Europske unije i nacionalnog javnog poretka – Pojam ‚javni poredak‘ – Uzajamno povjerenje – ‚Svojevršne‘ anti-suit injunctions – Sudske odluke koje sprečavaju ostvarivanje prava na sudsku zaštitu ili nastavak postupaka pokrenutih pred sudovima druge države članice”

U predmetu C-590/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Areios Pagos (Vrhovni sud, Grčka), odlukom od 25. lipnja 2021., koju je Sud zaprimio 23. rujna 2021., u postupku

Charles Taylor Adjusting Ltd,

FD

protiv

Starlight Shipping Co.,

Overseas Marine Enterprises Inc.,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe, predsjednica vijeća, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (izvjestitelj) i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

* Jezik postupka: grčki

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za društvo Charles Taylor Adjusting Ltd i osobu FD, S. Cogley, *advocate*, A. Nasikas, G. Orfanidis, i K. Sotiriadis, *dikigoroï*,
- za društva Overseas Marine Enterprises Inc., Starlight Shipping Co., K. Georgopoulos, *dikigoros*,
- za vladu Helenske Republike, Z. Chatzipavlou, K. Georgiadis i L. Kotroni, u svojstvu agenata,
- za španjolsku vladu, M. J. Ruiz Sánchez, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, T. Adamopoulos i S. Noë, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. ožujka 2023.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 34. točke 1. i članka 45. stavka 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3. str. 30.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Charles Taylor Adjusting Ltd (u daljnjem tekstu: društvo Charles Taylor) i osobe FD, zastupnikâ osiguratelja pomorskog broda imena *Alexandros T.*, s jedne strane, i društva Starlight Shipping Co. (u daljnjem tekstu: društvo Starlight), vlasnika tog broda, i društva Overseas Marine Enterprises Inc. (u daljnjem tekstu: društvo OME), brodarka navedenog broda, s druge strane, u vezi s priznavanjem i izvršenjem u Grčkoj presude i dvaju rješenja, koji potječu od High Courta of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisiona (Commercial Court) (Visoki sud, Engleska i Wales, Odjel Queen's Bench, Trgovački sud, Ujedinjena Kraljevina) (u daljnjem tekstu: presuda i rješenja High Courta).

Pravni okvir

Uredba (EZ) br. 44/2001

- 3 Članak 34. točka 1. Uredbe br. 44/2001, koji se *ratione temporis* primjenjuje u sporu iz glavnog postupka, određivao je:

„Sudska odluka se ne priznaje:

1. ako bi takvo priznavanje bilo u očitoj suprotnosti s javnim poretkom u državi članici u kojoj se traži priznanje.”

4 U skladu s člankom 45. stavkom 1. te uredbe:

„Sud pred kojim je uložen pravni lijek u skladu s odredbama članka 43. ili članka 44. odbija proglašenje izvršivosti ili ga povlači samo na temelju jednog od razloga iz članaka 34. i 35. Svoju odluku donosi bez odlaganja.”

Sporazum o povlačenju

5 Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL 2020., L 29, str. 7., u daljnjem tekstu: Sporazum o povlačenju) donesen je 17. listopada 2019. i stupio je na snagu 1. veljače 2020.

6 Članak 67. tog sporazuma, naslovljen „Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka i s time povezana suradnja središnjih tijela”, u stavku 2. točki (a) određuje:

„U Ujedinjenoj Kraljevini i u državama članicama u situacijama koje uključuju Ujedinjenu Kraljevinu, u pogledu priznavanja i izvršenja sudskih odluka, odluka, vjerodostojnih isprava, sudskih nagodbi i sporazuma primjenjuju se sljedeći akti na sljedeći način:

(a) Uredba (EU) br. 1215/2012 [Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. i ispravci SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57.)] primjenjuje se na priznavanje i izvršenje sudskih odluka donesenih u sudskim postupcima koji su pokrenuti prije isteka prijelaznog razdoblja [...]

7 U članku 126. navedenog sporazuma predviđa se prijelazno razdoblje koje počinje na dan njegova stupanja na snagu i završava 31. prosinca 2020., tijekom kojeg se, u skladu s člankom 127. stavkom 1. prvim podstavkom istog sporazuma, na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini primjenjuje pravo Unije, ako Sporazumom o povlačenju nije predviđeno drukčije.

Glavni postupak i prethodna pitanja

8 Brod *Alexandros T.* potonuo je 3. svibnja 2006. zajedno s teretom ispred zaljeva Port Elizabeth (Južna Afrika). Društva Starlight i OME, vlasnik odnosno brodar tog broda, zatražila su od njegovih osiguratelja isplatu naknade štete, na temelju njihove ugovorne odgovornosti po osnovi nastanka osigurane štete.

9 Zbog odbijanja tih osiguratelja da isplate naknadu štete, društvo Starlight je tijekom iste godine protiv njih podnijelo tužbu pred sudom u Ujedinjenoj Kraljevini, a u odnosu na jednog od navedenih osiguratelja podnijelo je zahtjev za arbitražu. Dok su taj postupak i ta arbitraža bili u tijeku, društva Starlight, OME i osiguratelji broda sklopili su sporazume o nagodbi (u daljnjem tekstu: sporazumi o nagodbi) kojima su okončani postupci među strankama. Tako su ti osiguratelji, po osnovi nastanka osigurane štete, u ugovorenom roku isplatili naknadu štete predviđenu ugovorima o osiguranju, kao potpuno namirenje u odnosu na gubitak tog broda.

10 Sporazume o nagodbi je 14. prosinca 2007. i 7. siječnja 2008. u Ujedinjenoj Kraljevini potvrdio sud pred kojim je navedeni postupak po tužbi bio u tijeku. Odredio je prekid svakog kasnijeg postupka u vezi s odnosnim predmetom koji bi proizišao iz iste tužbe.

- 11 Nakon sklapanja tih sporazuma, društva Starlight i OME, kao i drugi vlasnici broda *Alexandros T.* te fizičke osobe koje ih zastupaju po zakonu, podnijeli su pred Polymeles Protodikeiom Peiraios (Visoki građanski sud u Pireju, Grčka) više novih tužbi, među kojima i one od 21. travnja 2011. i 13. siječnja 2012., među ostalim protiv društva Charles Taylor, društva za pravno i tehničko savjetovanje koje je osiguravalo obranu osiguratelja tog broda u odnosu na zahtjeve društva Starlight pred sudom spomenutim u prethodnoj točki, i protiv osobe FD, direktora tog društva.
- 12 Tim su novim tužbama društva Starlight i OME zahtijevala naknadu kako imovinske tako i neimovinske štete, navodno pretrpljenih zbog lažnih i klevetničkih navoda koji se odnose na njih i koje potječu od osiguratelja navedenog broda i njihovih zastupnika. Društva Starlight i OME tvrdila su da su – kada je prvotni postupak za plaćanje naknade štete koju su osiguratelji dugovali bio još u tijeku, a oni i dalje odbijali isplatiti tu naknadu – zaposlenici i zastupnici navedenih osiguratelja banci Ethnikí Trápeza tis Elládos (Grčka narodna banka), hipotekarnom vjerovniku jednog od vlasnika tog broda, kao i na tržištu osiguranja, pustili, među ostalim, lažnu glasinu prema kojoj je do gubitka broda *Alexandros T.* došlo zbog njegovih ozbiljnih nedostataka za koje su njegovi vlasnici znali.
- 13 Dok su predmeti po navedenim novim tužbama bili u tijeku, osiguratelji broda i njihovi zastupnici, među kojima i društvo Charles Taylor te osoba FD, tuženici u tim predmetima, podnijeli su pred engleskim sudovima tužbe protiv društava Starlight i OME kako bi se utvrdilo da su tim novim tužbama, podnesenima u Grčkoj, povrijeđeni sporazumi o nagodbi i kako bi se prihvatili njihovi „zahtjevi za utvrđenje i naknadu štete”.
- 14 Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva, povodom tih tužbi protiv društava Starlight i OME, u Ujedinjenoj Kraljevini 26. rujna 2014. doneseni su presuda i rješenja High Courta. U skladu s tom presudom i rješenjima, koji se temelje na sadržaju sporazumâ o nagodbi kao i na odredbi o prorogaciji nadležnosti – kojima se taj sud određuje kao izabrani sud – tužitelji iz glavnog postupka ishodili su isplatu naknade štete povezane s postupkom pokrenutim u Grčkoj, kao i troškova koje su snosili u Engleskoj.
- 15 Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima (Inokosni visoki građanski sud u Pireju, pomorski odjel, Grčka) prihvatio je zahtjev društva Charles Taylor i osobe FD od 7. siječnja 2015. za priznavanje i proglašavanje djelomične izvršivosti presude i rješenja High Courta u Grčkoj, u skladu s Uredbom br. 44/2001.
- 16 Dana 11. rujna 2015. društva Starlight i OME podnijela su pravno sredstvo protiv presude Monomeles Protodikeioa Peiraios, Naftiko Tmima (Inokosni visoki građanski sud u Pireju, pomorski odjel) pred Monomeles Efeteiom Peiraios, Naftiko Tmima (Žalbeni inokosni sud u Pireju, pomorski odjel, Grčka).
- 17 Potonji je sud presudom od 1. srpnja 2019. prihvatio to pravno sredstvo uz obrazloženje da odluke čije se priznavanje i izvršenje traži sadržavaju „svojevrzne’ anti-suit injunctions” kojima se onemogućava da zainteresirane osobe pokrenu postupke pred grčkim sudovima, čime se povređuje članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., kao i članak 8. stavak 1. te članak 20. Syntagme (Ustav), pri čemu te odredbe čine „srž” pojma „javni poredak” u Grčkoj.
- 18 Društvo Charles Taylor i osoba FD podnijeli su žalbu protiv te presude pred Areios Pagosom (Vrhovni sud, Grčka), sudom koji je uputio zahtjev. Smatraju da presuda i rješenja High Courta nisu očito u suprotnosti niti s javnim poretkom države suda pred kojim se vodi postupak niti s

javnim poretkom Europske unije te da se njima ne povređuju njihova temeljna načela. Ističu da zbog činjenice da im je dodijeljena privremena naknada štete, po osnovi novih tužbi podnesenih u Grčkoj prije nego što su tužbe podnesene pred engleskim sudovima, zainteresiranim osobama nije bilo zabranjeno niti da nastave voditi postupak pred grčkim sudovima niti je tim sudovima bilo onemogućeno da im osiguraju sudsku zaštitu. Slijedom navedenog, smatraju da se u pogledu te presude i tih rješenja High Courta pogrešno smatralo da je riječ o „anti-suit injunctions”.

19 U tim je okolnostima Areios Pagos (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li izraz ‚očita suprotnost s javnim poretkom Unije’ i, u širem smislu, ‚s nacionalnim javnim poretkom’, što je razlog za odbijanje priznavanja i proglašavanja izvršivosti u smislu članka 34. točke 1. i članka 45. stavka 1. Uredbe br. 44/2001, tumačiti na način da se osim na izričite *anti-suit injunctions* kojima se zabranjuje pokretanje i nastavak vođenja postupaka pred sudom druge države članice, odnosi i na odluke ili rješenja koje su donijeli sudovi država članica, a kojima se: (i.) onemogućava i sprečava tužitelja u pogledu sudske zaštite koju pruža sud druge države članice ili nastavka vođenja postupaka koji su već u tijeku pred njim, (ii.) što stoga predstavlja zadiranje u nadležnost suda druge države članice za odlučivanje o određenom sporu koji je već u tijeku i pokrenut pred njim te u pogledu kojeg je utvrđeno da je spojiv s javnim poretkom Unije? Konkretno, je li u suprotnosti s javnim poretkom Unije u smislu članka 34. točke 1. i članka 45. stavka 1. Uredbe br. 44/2001 priznavanje i/ili proglašavanje izvršivosti odluke ili rješenja suda države članice kojim se podnositeljima zahtjeva za priznavanje i proglašavanje izvršivosti dodjeljuje privremena i prijevremena novčana naknada troškova i izdataka nastalih zbog podnošenja sudske tužbe ili nastavljanja vođenja postupka pred sudom druge države članice:
- (a) zbog toga što je nakon ispitivanja te tužbe predmet uređen sporazumom o nagodbi koji je zakonito utvrdio i potvrdio sud države članice koji donosi odluku (ili) rješenje te
 - (b) zbog toga što sud druge države članice pred kojim je tuženik pokrenuo novi postupak nije nadležan na temelju odredbe o povjeravanju isključive nadležnosti?
2. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje, je li, na temelju članka 34. točke 1. Uredbe br. 44/2001 kako ga treba tumačiti Sud, očita i izravna suprotnost s nacionalnim javnim poretkom – u skladu s prethodno navedenim kulturnim i pravnim temeljnim poimanjima u državi te temeljnim normama grčkog prava koje se odnose na sâmu bit prava na sudsku zaštitu (članak 8. i članak 20. Ustava, članak 33. Astikos Kodikasa (Građanski zakonik) te načelo zaštite tog prava, kako je navedeno u članku 176., članku 173. stavcima 1. do 3. te člancima 185., 205. i 191. Kodikasa Politikis Dikonomias (Zakonik o građanskom postupku) [...]), kao i člankom 6. stavkom 1. [Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda], tako da se u tom slučaju može staviti izvan primjene pravo Unije koje uređuje slobodan protok sudskih odluka, dok je nepriznavanje zbog te prepreke usklađeno s poimanjima kojima se usvaja i promiče europska perspektiva – razlog da se u Grčkoj onemogućiti priznavanje i izvršenje prethodno navedenih odluka i rješenja (iz prvog prethodnog pitanja) koje su donijeli sudovi druge države članice (Ujedinjene Kraljevine)?”

O prethodnim pitanjima

Uvodne napomene

- 20 Kad je riječ o primjenjivosti Uredbe br. 44/2001 *ratione loci*, unatoč povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Unije, najprije treba istaknuti da se, u skladu s člankom 67. stavkom 2. točkom (a) Sporazuma o povlačenju, u vezi s njegovim člancima 126. i 127., Uredba br. 1215/2012 primjenjuje – u Ujedinjenoj Kraljevini kao i u državama članicama ako je riječ o situaciji koja uključuje Ujedinjenu Kraljevinu – na priznavanje i izvršenje odluka donesenih u sudskim postupcima pokrenutima prije isteka prijelaznog razdoblja, odnosno do 31. prosinca 2020.
- 21 Iz toga slijedi da se odredbe o priznavanju i izvršenju koje se navode u Uredbi br. 44/2001, koja je već bila stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom br. 1215/2012 prilikom usvajanja Sporazuma o povlačenju, također i dalje primjenjuju pod istim uvjetima.
- 22 U konkretnom slučaju, budući da su presuda i rješenja High Courta doneseni 26. rujna 2014., Uredba br. 44/2001 primjenjuje se *ratione loci* u sporu iz glavnog postupka.

Prvo pitanje

- 23 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati, u biti, treba li članak 34. točku 1. Uredbe br. 44/2001, u vezi s njezinim člankom 45. stavkom 1., tumačiti na način da sud države članice može odbiti priznati i izvršiti odluku suda druge države članice zbog suprotnosti s javnim poretkom kada ta odluka ometa nastavak postupka koji je u tijeku pred drugim sudom te prve države članice time što jednoj od stranaka dodjeljuje privremenu novčanu naknadu štete po osnovi troškova koje ona snosi zbog pokretanja tog postupka, zbog toga što je, s jedne strane, predmet navedenog postupka obuhvaćen sporazumom o nagodbi koji je zakonito sklopljen i potvrdio ga je sud države članice koji je donio navedenu odluku te što, s druge strane, sud prve države članice, pred kojim je sporni postupak pokrenut, nije nadležan zbog odredbe o povjeravanju isključive nadležnosti.
- 24 Uredba br. 44/2001 temelji se na uzajamnom povjerenju koje države članice polažu u svoje pravne sustave i sudske institucije (presuda od 9. prosinca 2003., Gasser, C-116/02, EU:C:2003:657, t. 72.). Prema tome, osim u nekoliko ograničenih iznimaka, među kojima je i suprotnost s javnim poretkom u državi članici u kojoj se traži priznanje, iz članka 34. točke 1. Uredbe br. 44/2001, ta uredba ne dopušta sudu druge države članice da provjerava nadležnost suda (vidjeti u tom smislu presude od 27. travnja 2004., Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, t. 26. i od 10. veljače 2009., Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, t. 29.).
- 25 To da sud, pod prijetnjom sankcije, zabrani stranci da podnese tužbu pred stranim sudom ili nastavi s postupkom, u okviru „anti-suit injunctiona”, dovodi u pitanje nadležnost tog suda za rješavanje spora. Naime, bilo kakav nalog kojim se tužitelju zabranjuje podnošenje takve tužbe mora se smatrati miješanjem u nadležnost stranog suda koje je, kao takvo, nespojivo s tom uredbom (vidjeti u tom smislu presude od 27. travnja 2004., Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, t. 27.; od 10. veljače 2009., Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, t. 34. i od 13. svibnja 2015., Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, t. 32.).

- 26 U konkretnom slučaju, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje u biti proizlazi, kao što je to navedeno u točki 14. ove presude, da se presude i rješenja High Courta, čiju su isključivu nadležnost stranke izabrale u okviru sporazumâ o nagodbi, ne odnose izravno na grčke sudove niti se njima formalno zabranjuje postupak koji je pokrenut pred sudom koji je uputio zahtjev. Ta presuda i rješenja ipak sadržavaju razloge koji se odnose, kao prvo, na povredu tih sporazuma o nagodbi koju su počinila društva Starlight i OME kao i fizičke osobe koje ih zastupaju, kao drugo, na sankcije kojima se one izlažu ako ne postupe u skladu s navedenim presudama i rješenjima, kao treće, na nadležnost grčkih sudova u pogledu navedenih sporazuma o nagodbi. Osim toga, ta presuda i rješenja sadržavaju i razloge koji se odnose na novčane kazne kojima se izlažu društva Starlight i OME kao i fizičke osobe koje ih zastupaju, a osobito odluku o naknadi štete na ime predujma čiji iznos nije konačan i ovisi o nastavku postupka pred tim sudovima.
- 27 Iz prethodno navedenog proizlazi, kao što je to nezavisni odvjetnik utvrdio u točki 38. svojeg mišljenja, da se presuda i rješenja High Courta mogu kvalificirati kao „svojevrzne’ anti-suit injunctions”. Naime, iako cilj te presude i rješenja nije zabraniti stranci da pokrene ili nastavi s postupkom pred stranim sudom, moglo bi se smatrati da oni, u najmanju ruku, imaju za učinak odvratanje društava Starlight i OME, kao i njihovih zastupnika, od podnošenja tužbe pred grčkim sudovima ili od toga da pred njima nastave s postupkom po tužbi koja ima isti predmet kao i tužbe podnesene pred sudovima Ujedinjene Kraljevine, što je u svakom slučaju na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 28 Nalog koji bi imao takve učinke ne bi, s obzirom na načela navedena u točkama 24. i 25. ove presude, bio u skladu s Uredbom br. 44/2001.
- 29 Međutim, sud države članice u kojoj se traži priznavanje ne može, a da ne dovede u pitanje svrhu Uredbe br. 44/2001, odbiti priznati odluku donesenu u drugoj državi članici samo zato što smatra da je u njoj pogrešno primijenjeno nacionalno pravo ili pravo Unije (presude od 28. travnja 2009., Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, t. 60. i od 16. siječnja 2019., Liberato, C-386/17, EU:C:2019:24, t. 54.).
- 30 Iz toga slijedi da valja ispitati može li sud jedne države članice, u okviru ispitivanja pravnog sredstva protiv proglašenja izvršivosti odluke suda druge države članice, povući to proglašenje s obrazloženjem da je ta odluka ravna „svojevrсноj’ anti-suit injunction”, koja je u načelu nespojiva s Uredbom br. 44/2001.
- 31 U tom pogledu valja podsjetiti, kao prvo, na to da članak 45. stavak 1. te uredbe ograničava mogućnost odbijanja ili povlačenja proglašenja izvršivosti na jedan od razloga predviđenih u člancima 34. i 35. navedene uredbe. Kao drugo, članak 34. točka 1. Uredbe br. 44/2001 određuje, u biti, da se sudska odluka ne priznaje ako bi njezino priznavanje bilo u očitoj suprotnosti s javnim poretkom u državi članici u kojoj se traži priznanje.
- 32 Sud je, što se tiče pojma „javni poredak”, navedenog u toj odredbi, utvrdio da članak 34. Uredbe br. 44/2001 treba tumačiti restriktivno jer predstavlja zapreku ostvarenju jednog od temeljnih ciljeva te uredbe. Odredba o javnom poretku iz članka 34. točke 1. te uredbe može se primijeniti samo u iznimnim slučajevima (presude od 28. ožujka 2000., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, t. 21. i od 25. svibnja 2016., Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, t. 38. i navedena sudska praksa).

- 33 Iako države članice načelno ostaju, na temelju iznimke iz te odredbe, slobodne odrediti sadržaj pojma javnog poretka sukladno vlastitom nacionalnom poimanju, granice tog pojma potpadaju pod tumačenje te uredbe (presude od 28. ožujka 2000., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, t. 22. i od 7. travnja 2022., H Limited, C-568/20, EU:C:2022:264, t. 42.).
- 34 Stoga, premda zadaća Suda nije definiranje sadržaja pojma javnog poretka države članice, on ipak mora kontrolirati granice u okviru kojih sud države članice može primijeniti taj pojam radi odbijanja priznanja sudske odluke iz druge države članice (presude od 28. ožujka 2000., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, t. 23. i od 7. travnja 2022., H Limited, C-568/20, EU:C:2022:264, t. 42.).
- 35 Stoga pozivanje na odredbu o javnom poretku iz članka 34. točke 1. Uredbe br. 44/2001 dolazi u obzir samo u slučaju kada priznanje odluke donesene u drugoj državi članici predstavlja neprihvatljivu povredu pravnog poretka u državi članici u kojoj se traži priznanje jer bi ona zadirala u neko temeljno načelo. Da bi se osiguralo poštovanje zabrane preispitivanja merituma sudske odluke donesene u nekoj drugoj državi članici, povreda bi morala značiti očitu povredu pravnog pravila za koje se u pravnom poretku države članice u kojoj se traži priznanje smatra da ima ključnu važnost ili prava koje je priznato kao temeljno pravo u tom pravnom poretku (presude od 28. ožujka 2000., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, t. 37. i od 16. srpnja 2015., Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, t. 44.).
- 36 Okolnost da se očita pogreška koju je počinio sud države podrijetla odnosi na pravno pravilo prava Unije ne mijenja uvjete za pozivanje na odredbu o javnom poretku u smislu članka 34. točke 1. Uredbe br. 44/2001. Naime, nacionalni je sud dužan jednako učinkovito osigurati zaštitu prava utvrđenih nacionalnim pravnim poretkom kao i prava utvrđenih pravnim poretkom Unije. Na tu se odredbu može pozivati na isti način kada ta pogreška koja se tiče prava podrazumijeva da priznanje dotične odluke u državi u kojoj se zahtijeva priznanje dovodi do očite povrede pravnog pravila koje u pravnom poretku Unije, a stoga i pravnom poretku te države članice, ima ključnu važnost (presude od 11. svibnja 2000., Renault, C-38/98, EU:C:2000:225, t. 32. i od 16. srpnja 2015., Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, t. 48. i 50.).
- 37 U ovom slučaju, presuda i rješenja High Courta, koji bi se, u skladu s točkom 27. ove presude, mogli kvalificirati kao „svojevršne’ anti-suit injunctions”, s obzirom na to da neizravno utječu na nastavak postupka pokrenutog pred sudovima druge države članice, ne poštuju opće načelo koje proizlazi iz sudske prakse Suda, prema kojem svaki sud pred kojim se vodi postupak sam odlučuje, na temelju primjenjivih pravila, je li nadležan za odlučivanje u sporu koji je pred njime pokrenut (vidjeti po analogiji presude od 10. veljače 2009., Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, t. 29. i od 13. svibnja 2015., Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, t. 33.).
- 38 Takve su „svojevršne’ anti-suit injunctions” u suprotnosti s povjerenjem koje države članice uzajamno polažu u svoje pravne sustave i sudske institucije i na kojem se temelji sustav nadležnosti iz Uredbe br. 44/2001 (vidjeti po analogiji presudu od 10. veljače 2009., Allianz i Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, t. 30.).
- 39 U tim okolnostima, kao što je to nezavisni odvjetnik utvrdio u točki 53. svojeg mišljenja, pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, priznavanje i izvršenje presude i rješenja High Courta mogu biti nespojivi s javnim poretkom pravnog poretka države članice u kojoj se zahtijevaju, u mjeri u kojoj ugrožavaju temeljno načelo u europskom pravosudnom prostoru, koje je zasnovano na uzajamnom povjerenju, a prema kojem svaki sud odlučuje o vlastitoj nadležnosti.

- 40 Usto, ta vrsta „svojevrsnih’ anti-suit injunctions” može ugroziti i pristup pravosuđu osobe u odnosu na koju se koriste. Naime, kao što je to istaknula Komisija, dodjeljivanjem, u obliku privremene novčane naknade, troškova koje tuženik snosi zbog pokretanja postupka pred sudom države članice u kojoj se zahtijeva priznanje, ta naknada tužitelju otežava, pa čak i sprječava, da nastavi s tim postupkom.
- 41 S obzirom na sve prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 34. točku 1. Uredbe br. 44/2001, u vezi s njezinim člankom 45. stavkom 1., treba tumačiti na način da sud države članice može odbiti priznati i izvršiti odluku suda druge države članice zbog suprotnosti s javnim poretom kada ta odluka ometa nastavak postupka koji je u tijeku pred drugim sudom te prve države članice time što jednoj od stranaka dodjeljuje privremenu novčanu naknadu štete po osnovi troškova koje ona snosi zbog pokretanja tog postupka, zbog toga što je, s jedne strane, predmet navedenog postupka obuhvaćen sporazumom o nagodbi koji je zakonito sklopljen i potvrdio ga je sud države članice koji je donio navedenu odluku te što, s druge strane, sud prve države članice, pred kojim je sporni postupak pokrenut, nije nadležan zbog odredbe o povjeravanju isključive nadležnosti.

Drugo pitanje

- 42 Drugo pitanje postavljeno je za slučaj da odgovor na prvo pitanje bude niječan. Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

Troškovi

- 43 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 34. točku 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, u vezi s njezinim člankom 45. stavkom 1.,

treba tumačiti na način da:

sud države članice može odbiti priznati i izvršiti odluku suda druge države članice zbog suprotnosti s javnim poretom kada ta odluka ometa nastavak postupka koji je u tijeku pred drugim sudom te prve države članice time što jednoj od stranaka dodjeljuje privremenu novčanu naknadu štete po osnovi troškova koje ona snosi zbog pokretanja tog postupka, zbog toga što je, s jedne strane, predmet navedenog postupka obuhvaćen sporazumom o nagodbi koji je zakonito sklopljen i potvrdio ga je sud države članice koji je donio navedenu odluku te što, s druge strane, sud prve države članice, pred kojim je sporni postupak pokrenut, nije nadležan zbog odredbe o povjeravanju isključive nadležnosti.

Potpisi